

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

5. května 2022*

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Článek 157 SFEU – Protokol (č. 33) – Rovné zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání – Směrnice 2006/54/ES – Článek 5 písm. c) a článek 12 – Zákaz nepřímé diskriminace na základě pohlaví – Systém sociálního zabezpečení pracovníků použitelný po datu stanoveném v tomto protokolu a článku 12 – Starobní důchody úředníků – Vnitrostátní právní úprava, která stanoví roční valorizaci starobních důchodů – Degresivní valorizace v závislosti na výši starobního důchodu, přičemž nad určitou výši se valorizace neprovádí vůbec – Odůvodnění“

Ve věci C-405/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Verwaltungsgerichtshof (správní soud, Rakousko) ze dne 31. července 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 28. srpna 2020, v řízení

EB,

JS,

DP

proti

Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB),

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Arabadžev, předseda senátu, L. Bay Larsen, místopředseda Soudního dvora vykonávající funkci soudce prvního senátu, I. Ziemele, T. von Danwitz (zpravodaj) a P. G. Xuereb, soudci,

generální advokát: A. Rantos,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

* Jednací jazyk: němčina.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za JS a EB M. Riedlem, Rechtsanwalt,
- za DP M. Riedlem, Rechtsanwalt, a jím samým,
- za rakouskou vládu J. Schmoll a C. Leeb, jako zmocněnkyněmi,
- za Evropskou komisi B.-R. Killmannem a A. Szmytkowskou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 27. ledna 2022,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 157 SFEU, protokolu (č. 33) k článku 157 SFEU, připojeného ke Smlouvě o FEU (dále jen „protokol č. 33“), jakož i článků 5 a 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2006, L 204, s. 23).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci tří sporů, v nichž stojí EB, JS a DP proti Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB) (zdravotní pojišťovna úředníků a zaměstnanců orgánů veřejné správy, železnice a důlního sektoru, Rakousko), ve věci roční úpravy jejich starobních důchodů.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Protokol č. 33 stanoví:

„Pro účely použití článku 157 [SFEU] se plnění vyplývající ze systému sociálního zabezpečení pracovníků nepovažují za peněžní odměnu, pokud se týkají období zaměstnání před 17. květnem 1990, s výjimkou zaměstnanců nebo oprávněných osob jednajících v jejich zastoupení, kteří před tímto datem podali žalobu nebo zahájili obdobné řízení podle vnitrostátního práva.“

- 4 Článek 1 směrnice 2006/54 stanoví:

„Účelem této směrnice je zajistit zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání.

Obsahuje proto ustanovení k provádění zásady rovného zacházení, pokud jde o:

[...]

c) systémy sociálního zabezpečení pracovníků.

[...]

5 Článek 2 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se:

- a) „přímou diskriminací“ rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě z důvodu jejího pohlaví, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci;
- b) nepřímou diskriminací rozumí, pokud by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byly znevýhodněny osoby jednoho pohlaví v porovnání s osobami druhého pohlaví, ledaže takové ustanovení, kritérium nebo zvyklost jsou objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné;

[...]

f) „systémy sociálního zabezpečení pracovníků“ rozumějí systémy, na které se nevztahuje směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení [(Úř. věst. 1979, L 6, s. 24; Zvl. vyd. 05/01, s. 215)] a jejichž účelem je poskytnout pracovníkům, jak zaměstnancům, tak osobám samostatně výdělečně činným, v rámci podniku nebo skupiny podniků, v oblasti hospodářské činnosti, z oboru jednoho povolání nebo skupiny povolání, dávky určené jako doplněk k dávkám poskytovaným zákonnými systémy sociálního zabezpečení nebo jako jejich náhrada, nezávisle na tom, zda je členství v těchto systémech povinné nebo dobrovolné.“

6 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Pozitivní kroky“, stanoví:

„Členské státy mohou zachovat nebo přijmout opatření ve smyslu čl. [157 odst. 4 SFEU] za účelem zajištění plné a skutečné rovnosti mezi muži a ženami v pracovním životě v praxi.“

7 Kapitola 2, nadepsaná „Rovné zacházení v systémech sociálního zabezpečení pracovníků“, hlavy II téže směrnice, obsahuje mimo jiné články 5 a 12.

8 Článek 5 směrnice 2006/54, nadepsaný „Zákaz diskriminace“, stanoví:

„Aniž je dotčen článek 4, nesmí v systémech sociálního zabezpečení pracovníků docházet k přímé nebo nepřímé diskriminaci na základě pohlaví, zejména pokud jde o:

- a) oblast působnosti těchto systémů a podmínky přístupu k nim;
- b) povinnost přispívat a výpočet výše příspěvků;
- c) výpočet dávek, včetně dodatkových dávek s ohledem na manžela nebo manželku nebo vyživované osoby, a podmínky trvání a zachování nároku na dávky.“

9 Článek 12 této směrnice, nadepsaný „Zpětný účinek“, stanoví:

„1. Všechna opatření provádějící tuto kapitolu, pokud jde o pracovníky, se vztahují na všechny dávky ze systémů sociálního zabezpečení pracovníků odvozené od doby zaměstnání po dni

17. května 1990 a mají zpětnou působnost od tohoto dne, aniž tím jsou dotčeni pracovníci nebo ti, kteří uplatňují nárok za ně, kteří před tímto dnem zahájili soudní řízení nebo uplatnili rovnocenný nárok podle vnitrostátních právních předpisů. V takovém případě se tato prováděcí opatření použijí zpětně ode dne 8. dubna 1976 a vztahují se na všechny dávky odvozené od doby zaměstnání po tomto dni. Pro členské státy, které přistoupily k [Unii] po dni 8. dubna 1976 a přede dnem 17. května 1990, se tento den nahrazuje dnem, od kterého začal být článek [157 SFEU] použitelný na jejich území.

2. Druhá věta odstavce 1 nebrání dovolat se vnitrostátních předpisů týkajících se lhůt pro podání žaloby podle vnitrostátního práva proti pracovníkům nebo těm, kteří uplatňují nárok za ně, kteří podali žalobu nebo uplatnili rovnocenný nárok podle vnitrostátních právních předpisů před 17. květnem 1990 za předpokladu, že tyto předpisy nejsou méně příznivé pro tento druh žaloby než pro podobné žaloby vnitrostátní povahy a že v praxi neznemožňují výkon práv udělených právem [Unie].

3. Pro členské státy, které přistoupily [k Unii] po dni 17. května 1990 a které byly dne 1. ledna 1994 smluvními stranami Smlouvy o Evropském hospodářském prostoru, se den 17. května 1990 v první větě odstavce 1 nahrazuje dnem 1. ledna 1994.

4. Pro ostatní členské státy, které přistoupily [k Unii] po 17. květnu 1990, se den 17. květen 1990 v odstavcích 1 a 2 nahrazuje dnem, od kterého začal být článek [157 SFEU] použitelný na jejich území.“

Rakouské právo

- 10 Ustanovení § 41 Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen (Pensionsgesetz 1965) [spolkový zákon o důchodových nárocích spolkových úředníků, jejich pozůstalých a členů jejich rodiny (zákon o důchodech z roku 1965)] ze dne 18. listopadu 1965, ve znění účinném v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení (dále jen „PG 1965“), stanoví:

„[...]

(2) Starobní důchody a pozůstalostní důchody vyplácené podle tohoto zákona [...] musí být valorizovány ve stejnou dobu a ve stejném rozsahu jako důchody ze zákonného důchodového pojištění,

1. pokud nárok na důchod vznikl již před 1. lednem daného roku

[...]

(4) Metoda úpravy důchodů, která je stanovena v § 711 [Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (obecný zákon o sociálním pojištění) pro kalendářní rok 2018 se použije obdobně [...]. V případě zvýšení podle § 711 odst. 1 bodu 2 ASVG musí být celková částka navýšení přičtena k důchodu nebo pozůstalostnímu důchodu.“

- 11 Ustanovení § 108f obecného zákona o sociálním zabezpečení, ve znění účinném v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení (dále jen „ASVG“), stanoví:

„(1) Spolkový ministr sociálního zabezpečení, generací a ochrany spotřebitele stanoví koeficient pro úpravu na každý kalendářní rok s přihlédnutím k referenční hodnotě.

(2) Referenční hodnota je stanovena tak, aby zvýšení důchodů po úpravě na základě referenční hodnoty odpovídalo růstu spotřebitelských cen podle odstavce 3. Tato hodnota se zaokrouhlí na tři desetinná místa.

(3) Růst spotřebitelských cen se určí na základě průměrného růstu v průběhu dvanácti kalendářních měsíců do července roku, který předchází roku, ve kterém dochází k úpravě, a to s ohledem na index spotřebitelských cen v roce 2000 nebo jakýkoli jiný index, který jej nahradí. Za tímto účelem je třeba zohlednit aritmetický průměr hodnot roční míry inflace zveřejněných Statistik Austria za výpočtové období.“

- 12 Ustanovení 108h ASVG zní takto:

„(1) S účinností od 1. ledna každého roku se

a) veškeré důchody poskytované v rámci důchodového pojištění, u nichž rozhodný den (§ 223 odst. 2) předchází 1. lednu tohoto roku,

[...]

vynásobí valorizačním koeficientem. [...]

(2) Úprava uvedená v odstavci 1 se provede na základě důchodu, na který vznikl nárok podle ustanovení, která byla účinná ke dni 31. prosince předchozího roku [...]"

- 13 Ustanovení § 711 ASVG zní:

„(1) Odchylně od § 108h odst. 1 první věta a odst. 2 se zvýšení důchodů za kalendářní rok 2018 neprovede prostřednictvím valorizačního koeficientu, nýbrž následovně: celkový důchodový příjem (odstavec 2) se navýší:

1. pokud jeho výše nečiní více než 1 500 eur měsíčně, o 2,2 %;

2. pokud jeho výše nečiní více než 2 000 eur měsíčně, o 33 eur;

3. pokud jeho výše činí více než 2 000 eur a méně než 3 355 eur měsíčně, o 1,6 %;

4. pokud jeho výše činí více než 3 355 eur a méně než 4 980 eur měsíčně, o procentní podíl, který mezi uvedenými hodnotami klesá lineárně z 1,6 % na 0 %.

Pokud celkový důchodový příjem činí více než 4 980 eur měsíčně, k navýšení nedojde.

[...]"

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 14 Navrhovatelé v původním řízení, EB, JS a DP, jsou tři osoby mužského pohlaví narozené před rokem 1955, které v Rakousku pracovaly jako spolkoví úředníci. Odchod do důchodu byl umožněn EB v roce 2000, JS v roce 2013 a DP v roce 2006. V roce 2017 činila hrubá měsíční výše starobního důchodu prvního z nich 6 872,43 eura, v případě druhého 4 676,48 eura a v případě třetího 5 713,22 eura.
- 15 Každý z navrhovatelů v původním řízení požádal BVAEB o valorizaci výše svého starobního důchodu od 1. ledna 2018. Tento subjekt konstatoval, že u důchodů EB a DP nevzniká nárok na valorizaci, jelikož překračují maximální výši 4 980 eur měsíčně uvedenou v § 711 odst. 1 ASVG. Pokud jde o starobní důchod JS, tento byl valorizován, přičemž bylo provedeno navýšení o 0,2989 %.
- 16 Navrhovatelé v původním řízení podali žalobu k Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Rakousko), v němž tvrdili, že § 41 odst. 4 PG 1965, ve spojení s § 711 odst. 1 bodem 4 a poslední větou ASVG, které dvěma z nich zcela a třetímu téměř zcela odpírají zvýšení jejich důchodu, zakládá nepřímou diskriminaci na základě pohlaví, jež je v rozporu s unijním právem.
- 17 Na podporu svých žalob navrhovatelé v původním řízení tvrdili, že vnitrostátní právní úprava v oblasti valorizace důchodů, která se na ně vztahuje, jim od roku 1995 stále způsobuje újmu a že v letech 2001 až 2017 byly vyšší důchody upraveny pouze v malé míře. Kromě toho tvrdili, že tato právní úprava představuje nepřímou diskriminaci na základě pohlaví, přičemž v tomto ohledu předložili statistickou analýzu, podle které mezi příjemci starobních důvodů v měsíční výši přesahující 4 980 eur, na které se vztahuje PG 1965, bylo 8 417 mužů a 1 040 žen, zatímco počet příjemců důchodu ve spolkové veřejné službě činil 79 491 mužů a 22 470 žen.
- 18 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) zamítl žaloby navrhovatelů v původním řízení s tím, že existují důvody umožňující vyvrátit tvrzení vycházející z diskriminace na základě pohlaví. Pokud jde pouze o EB a DP, tento soud rovněž konstatoval, že není zpochybňováno, že § 41 odst. 4 PG 1965 ve spojení s § 711 odst. 1 poslední větou ASVG se týká mnohem více mužů než žen.
- 19 Navrhovatelé v původním řízení podali proti těmto rozhodnutím opravný prostředek *Revision* k předkládajícímu soudu, Verwaltungsgerichtshof (Nejvyšší správní soud, Rakousko).
- 20 Předkládající soud má za to, že starobní důchody, které navrhovatelé v původním řízení pobírají na základě PG 1965, jelikož se narodili před rokem 1955, spadají do působnosti článku 157 SFEU, protokolu č. 33 a článku 12 směrnice 2006/54. Tento soud si proto v první řadě klade otázku o případném dopadu časového omezení požadavku rovného zacházení pro muže a ženy stanoveného tímto protokolem a uvedeným článkem směrnice 2006/54, které se ve vztahu k Rakouské republice týká období před 1. lednem 1994, na jejich žalobu. Podle uvedeného soudu by sice bylo myslitelné, aby toto omezení bylo použitelné na takové prvky dávek, jako je valorizace důchodů napadená navrhovateli v původním řízení, třebaže jen částečně – poměrně k dobám zaměstnání odpracovaným před 1. lednem 1994, avšak judikatura Soudního dvora vycházející zejména z rozsudku ze dne 6. října 1993, Ten Oever (C-109/91, EU:C:1993:833) svědčí ve prospěch výkladu, podle kterého by uvedené omezení nebylo na takovou valorizaci použitelné, a nemohlo by navrhovatelům v původním řízení bránit v tom, aby se dovolávali požadavku rovného zacházení pro muže a ženy.

- 21 V tomto ohledu předkládající soud zadruhé uvádí, že s ohledem na dotčenou vnitrostátní právní úpravu byla spolkovým úředníkům, kteří podle PG 1965 pobírali hrubý měsíční důchod přesahující určitou částku, zcela nebo téměř odepřena jeho valorizace za rok 2018, na rozdíl od osob pobírajících nižší důchody. Takové znevýhodnění by mohlo zakládat diskriminaci na základě pohlaví, pokud se týká mnohem většího počtu mužů než žen. Tento soud upřesňuje, že od roku 1997 se již roční valorizace těchto důchodů neřídí vývojem platů úředníků v činné službě, ale v zásadě, na základě odkazu § 41 PG 1965 na ASVG, mírou inflace, s cílem zajistit zachování kupní síly příjemců. I když byl tento systém koncipován tak, že byl určen k obecnému a dlouhodobému použití, rakouský zákonodárce pravidelně využíval možnosti přijmout v určitých letech nařízení odchylovající se od obecné valorizace důchodů podle inflace.
- 22 Pokud jde o valorizaci důchodů za rok 2018, uvedený soud uvádí, že rakouská vláda odůvodnila tuto odchylku existencí sociálního aspektu. BVAEB rovněž poukázala na tento sociální účel s cílem odůvodnit případnou nepřímou diskriminaci, přičemž měla za to, že jednak by roční uplatňování jednotné procentní výše rychle vedlo k „neodůvodnitelné propasti“ mezi výší starobních důchodů a jednak nejvyšší důchody mohou snést nižší valorizaci bez ohrožení jejich hodnoty anebo životní úrovně jejich příjemců, takže taková valorizace v zájmu financování celého objemu úpravy, kterou má stát k dispozici, není neúnosná a je potřeba z důvodu solidarity.
- 23 Předkládající soud si nicméně klade otázku, zda tyto důvody mohou odůvodnit případnou nepřímou diskriminaci a zda jsou dodrženy požadavky zásady proporcionality. Tento soud má zejména pochybnosti o nezbytnosti, vhodnosti a soudržnosti vnitrostátní právní úpravy týkající se valorizace dotčených důchodů. Opatření, které tato valorizace zahrnuje, se tak omezují na příjemce starobních důchodů, a navíc na některé kategorie těchto příjemců, ačkoli existují jiné vhodné nástroje sociální politiky, jako jsou progresivní sazby daně z příjmů, převody a jiné dávky pomoci financované z daní. Kromě toho podle vnitrostátního práva se spolkoví úředníci v důchodu, na které se vztahuje § 41 PG 1965, nacházejí ve zvláštní situaci, která je odlišuje od osob pobírajících důchod, na které se vztahují pravidla sociálního zabezpečení, jako je ASVG. Starobní důchody těchto úředníků totiž musí být podle judikatury Verfassungsgerichtshof (Ústavní soud, Rakousko) považovány za odměnu podle veřejného práva, která je náhradou za služby poskytované během činné služby v rámci celoživotního služebního poměru. Zatímco důchody vyplácené v rámci systémů sociálního zabezpečení jsou založeny na zásadě financování z příspěvků a jsou vypláceny pojišťovnou, příspěvky úředníků v činné službě jsou odváděny do státního rozpočtu a koncepce na základě PG 1965 není totožná s koncepcí těchto systémů.
- 24 Předkládající soud dále uvádí, že vnitrostátní zákonodárce nepřijal totéž opatření „sociální kompenzace“ ve prospěch úředníků v činné službě, u nichž došlo za rok 2018 ke zvýšení odměn přesahujícímu inflaci, a to bez degresivního odstupňování, aby mohli těžit z hospodářského růstu. Stejně tak tento zákonodárce nepodřídil starobní důchody vyplácené z jiných systémů sociálního zabezpečení pracovníků, například soukromých, stejnému režimu valorizace, s výjimkou omezené kategorie důchodů vyplácených podniky propojenými se státem. Tento soud si rovněž klade otázku, zda musí být při přezkumu proporcionality a soudržnosti údajného diskriminačního opatření zohledněna okolnost, že toto opatření nebylo osamocené, jelikož navrhovatelé v původním řízení poukazují na kumulativní účinky jednotlivých opatření na valorizaci výše důchodů přijatých od jejich odchodu do důchodu.
- 25 Konečně předkládající soud uvádí, že Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) uvedl, že znevýhodňující zacházení s důchodci, kteří pobírají vyšší důchody, z nichž většinu tvoří muži, musí být zkoumáno s ohledem na skutečnost, že ženy byly historicky znevýhodněny, tzn.

nedostatečně zastoupeny na lépe placených pracovních místech. Předkládající soud si rovněž klade otázku ohledně důsledků, které je třeba vyvodit z takového zjištění, pokud jde o původní řízení.

26 Za těchto podmínek se Verwaltungsgerichtshof (správní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být omezení časové působnosti zásady rovného zacházení pro muže a ženy podle rozsudku [ze dne 17. května 1990, Barber, (C-262/88, EU:C:1990:209)], jakož i podle [protokolu č. (33)] a článku 12 směrnice [2006/54] vykládáno v tom smyslu, že se (rakouský) příjemce důchodu nemůže oprávněně dovolávat zásady rovného zacházení nebo se této zásady může dovolávat pouze (poměrně) pro tu část nároku na důchod, která je odvozena od dob zaměstnání po 1. lednu 1994, aby mohl uplatnit, že byl diskriminován takovými právními úpravami týkajícími se valorizace starobních důchodů úředníků stanovené pro rok 2018, jako je právní úprava, která byla použita v původních řízeních?

2) Musí být zásada rovného zacházení pro muže a ženy (podle článku 157 SFEU, ve spojení s článkem 5 směrnice 2006/54) vykládána v tom smyslu, že taková nepřímá diskriminace, jako je ta, která – případně – vyplývá z právních úprav týkajících se valorizace starobních důchodů v roce 2018 použitelných v původních řízeních, také s přihlédnutím k již dříve přijatým podobným opatřením a významné ztrátě způsobené jejich kumulativním účinkem v poměru k valorizaci reálné hodnoty starobních důchodů podle inflace (v projednávané věci o 25 %), je odůvodněné, přičemž důvodem je zejména

- zamezení ‚propasti‘ mezi vyššími a nižšími starobními důchody (vznikající při pravidelné úpravě jednotnou sazbou), ačkoliv by tato byla čistě nominální a poměr hodnot by zůstal beze změny;
- zohlednění obecného ‚sociálního aspektu‘ ve smyslu posílení kupní síly osob pobírajících nižší starobní důchody, ačkoliv a) tohoto cíle by bylo možno dosáhnout také bez omezení vyšších důchodů a b) zákonodárce nestanoví takovéto opatření stejným způsobem pro posílení kupní síly při valorizaci podle inflace nižších platů úředníků v činné službě (v neprospěch úpravy vyšších platů) a nepřijal ani žádné ustanovení týkající se srovnatelného zásahu do valorizace důchodů z jiných systémů sociálního zabezpečení pracovníků (bez státního podílu), aby (v neprospěch valorizace vyšších důchodů) bylo dosaženo posílení kupní síly příjemců důchodu pobírajících nižší důchody;
- udržení a financování ‚systému‘, ačkoliv starobní důchody úředníků nejsou hrazeny pojišťovnou ze systému organizovaného jako pojištění a financovaného z příspěvků, nýbrž Spolkem jako zaměstnavatelem úředníků v důchodu jakožto odměna za vykonanou práci, takže rozhodujícím je nikoliv udržení nebo financování systému, nýbrž pouze rozpočtové hledisko;
- protože skutečnost, že statisticky podstatně vyšší zastoupení mužů ve skupině příjemců vyšších důchodů je nutno považovat za důsledek zejména v minulosti typické neexistence rovných příležitostí pro ženy v oblasti zaměstnání a povolání, je samostatným odůvodněním, nebo dokonce již předem vylučuje možnost uznat nepřímou diskriminaci na základě pohlaví ve smyslu směrnice 2006/54 v neprospěch mužů, nebo

– protože tato právní úprava je přípustná jako pozitivní opatření ve smyslu čl. 157 odst. 4. SFEU?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 27 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být protokol č. 33 a článek 12 směrnice 2006/54 vykládány v tom smyslu, že časové omezení účinků zásady rovného zacházení pro muže a ženy stanovené v těchto ustanoveních se uplatní na vnitrostátní právní úpravu stanovící roční valorizaci starobních důchodů vyplácených v rámci systému sociálního zabezpečení pracovníků, která je použitelná po datu uvedeném v těchto ustanoveních.
- 28 Úvodem je třeba připomenout, že článek 157 SFEU zakotvuje zásadu stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci.
- 29 Pokud jde o směrnici 2006/54, jak vyplývá z jejího článku 1, tato směrnice obsahuje ustanovení k provádění zásady rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde zejména o systémy sociálního zabezpečení pracovníků.
- 30 Jak vyplývá ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a jak již konstatoval Soudní dvůr, takový starobní důchod, jako je důchod rakouských spolkových úředníků vyplácený na základě PG 1965, spadá jednak pod pojem „odměna“ ve smyslu článku 157 SFEU, jelikož jeho výše závisí na době výkonu služby a náhradních dobách, jakož i na výši platu pobíraného úředníkem a tento důchod představuje budoucí platbu v penězích vyplácenou zaměstnavatelem svým zaměstnancům v přímé návaznosti na pracovní poměr těchto zaměstnanců. Tento důchod je totiž ve vnitrostátním právním řádu považován za odměnu vyplácenou v rámci služebního poměru, jenž pokračuje i poté, co je úředníkovi přiznán nárok na důchodové dávky (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. ledna 2015, Felber, C-529/13, EU:C:2015:20, bod 23).
- 31 Zadruhé je takový důchod vyplácen na základě „systému sociálního zabezpečení pracovníků“ ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. f) směrnice 2006/54, který poskytuje pracovníkům určitého profesního odvětví dávky, které mají nahrazovat dávky poskytované zákonným systémem sociálního zabezpečení. V Rakousku jsou totiž spolkoví úředníci vyloučeni ze systému důchodového pojištění zavedeného ASVG z důvodu zaměstnání ve spolkové veřejné službě, neboť jejich pracovní poměr jim zakládá nárok na dávky v důchodu, které jsou rovnocenné s dávkami, které stanoví systém důchodového pojištění (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. června 2016, Lesar, C-159/15, EU:C:2016:451, bod 28).
- 32 Zprv je třeba připomenout, že podle znění Protokolu č. 33 se pro účely použití článku 157 SFEU plnění vyplývající ze systému sociálního zabezpečení pracovníků nepovažují za peněžní odměnu, „pokud“ se týkají období zaměstnání „před“ 17. květnem 1990. Totéž platí pro znění čl. 12 odst. 1 směrnice 2006/54, který stanoví, že na „všechny“ dávky ze systémů sociálního zabezpečení pracovníků odvozené od doby zaměstnání „po“ tomto datu se vztahují opatření provádějící ustanovení hlavy II kapitoly 2 této směrnice týkající se rovného zacházení v uvedených systémech.
- 33 Vzhledem k tomu, že časové omezení účinků zásady rovného zacházení pro muže a ženy stanovené těmito ustanoveními představuje odchylku od obecného pravidla stanoveného Smlouvou o FEU, je třeba jej vykládat restriktivně.

- 34 Zadruhé je třeba uvést, že znění protokolu č. 33 je totožné se zněním Protokolu (č. 17) k článku 141 ES, připojeného ke Smlouvě o ES, která zjevně souvisí s rozsudkem ze dne 17. května 1990, Barber (C-262/88, EU:C:1990:209), neboť konkrétně odkazují na datum vyhlášení tohoto rozsudku.
- 35 Jak přitom Soudní dvůr upřesnil v rozsudku ze dne 6. října 1993, Ten Oever (C-109/91, EU:C:1993:833), na základě rozsudku ze dne 17. května 1990, Barber (C-262/88, EU:C:1990:209), se lze dovolávat přímého účinku článku 119 Smlouvy o EHS (později po změně 141 ES, následně 157 SFEU), aby bylo možné požadovat rovné zacházení v oblasti zaměstnaneckých důchodů, pouze pokud jde o dávky náležející za doby zaměstnání po 17. květnu 1990, což je den vyhlášení tohoto rozsudku, s výhradou výjimky stanovené pro pracovníky nebo ty, kteří uplatňují nárok za ně, kteří před tímto dnem zahájili soudní řízení nebo uplatnili rovnocenný nárok podle vnitrostátních právních předpisů (rozsudek ze dne 23. října 2003, Schönheit a Becker, C-4/02 a C-5/02, EU:C:2003:583, bod 100, jakož i citovaná judikatura).
- 36 Naléhavé důvody právní jistoty totiž brání tomu, aby právní situace, které v minulosti vyčerpaly své účinky, byly zpochybněny, kdyby v takovém případě hrozilo, že by byla se zpětnou účinností narušena finanční rovnováha mnohých důchodových systémů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. října 2003, Schönheit a Becker, C-4/02 a C-5/02, EU:C:2003:583, bod 99).
- 37 Toto omezení je převzato protokolem č. 33 a nachází se rovněž v čl. 12 odst. 1 směrnice 2006/54.
- 38 Pokud jde o Rakouskou republiku, rozhodné datum uvedené v rozsudku ze dne 17. května 1990, Barber (C-262/88, EU:C:1990:209), bylo podle čl. 12 odst. 3 této směrnice nahrazeno datem 1. ledna 1994.
- 39 Zatřetí je třeba připomenout, že zásada stejné odměny mužů a žen stanovená v článku 157 SFEU je součástí unijních základů. Kromě toho podle čl. 3 odst. 3 druhého pododstavce SEU Unie podporuje zejména rovnost žen a mužů a podle článku 23 Listiny základních práv Evropské unie musí být zajištěna rovnost žen a mužů ve všech oblastech včetně zaměstnání, práce a odměny za práci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. června 2021, Tesco Stores, C-624/19, EU:C:2021:429, body 33 a 34, jakož i citovaná judikatura).
- 40 V projednávané věci ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že roční valorizace starobních důchodů stanovená vnitrostátní právní úpravou dotčenou v původním řízení pro rok 2018 se vypočítá na základě výše starobního důchodu, který příjemce pobíral v předchozím roce a na který již vznikl nárok, přičemž tato valorizace je regresivní a nad určitou výši se již neprovádí. Kromě toho uvedená valorizace nezávisí na datu doby zaměstnání nebo doby účasti dotyčného příjemce na pojištění.
- 41 Před předkládajícím soudem navrhovatelé v původním řízení tvrdí, že došlo k porušení zásady rovného zacházení pro muže a ženy pouze v souvislosti s touto vnitrostátní právní úpravou, která nemá zpětný účinek. Kromě toho jim byl umožněn odchod do důchodu po 1. lednu 1994 a pobírají důchod, jehož datum vzniku ani původně stanovenou výši nezpochybňují. Nezpochybňují ani výši svého důchodu v souvislosti s platbami provedenými v minulosti ani v souvislosti s dobami zaměstnání před 1. lednem 1994.

- 42 S ohledem na úvahy připomenuté v podstatě v bodech 32 až 39 tohoto rozsudku přitom není namístě vykládat Protokol č. 33 a článek 12 směrnice 2006/54 v tom smyslu, že omezení časových účinků zásady rovného zacházení pro muže a ženy stanovené v těchto ustanoveních se musí uplatnit na roční valorizaci starobních důchodů, jelikož takový mechanismus nemá za následek zpochybnění nabytých nároků nebo plateb, k nimž došlo před referenčním datem stanoveným v uvedených ustanoveních. Z toho vyplývá, že v projednávaném případě nelze toto omezení uplatnit vůči navrhovatelům v původním řízení, pokud jde o takovou roční valorizaci starobních důchodů, jakou pouze pro rok 2018 stanoví vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení.
- 43 S ohledem na výše uvedené je třeba na první otázku odpovědět tak, že protokol č. 33 a čl. 12 směrnice 2006/54 musí být vykládány v tom smyslu, že časové omezení účinků zásady rovného zacházení pro muže a ženy stanovené v těchto ustanoveních se neuplatní na vnitrostátní právní úpravu stanovící roční valorizaci starobních důchodů vyplácených v rámci systému sociálního zabezpečení pracovníků, která je použitelná po datu uvedeném v těchto ustanoveních.

K druhé otázce

- 44 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda článek 157 SFEU a článek 5 směrnice 2006/54 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví roční degresivní valorizaci výše starobních důchodů státních úředníků v závislosti na výši této částky, přičemž nad určitou výši důchodu se valorizace neprovádí vůbec.
- 45 Článek 5 písm. c) této směrnice zakazuje jakoukoli přímou nebo nepřímou diskriminaci v systémech sociálního zabezpečení pracovníků na základě pohlaví, pokud jde o výpočet dávek.
- 46 Na úvod je třeba konstatovat, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je úprava dotčená v původním řízení, nezakládá přímou diskriminaci, jelikož se vztahuje bez rozdílu na pracovníky mužského i ženského pohlaví.
- 47 Pokud jde o otázku, zda taková právní úprava vede k nepřímé diskriminaci, jak je pro účely uvedené směrnice definována v jejím čl. 2 odst. 1 písm. b), z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že podle § 41 odst. 4 PG 1965 ve spojení s § 711 odst. 1 ASVG jsou rakouští spolkoví úředníci, kteří pobírají měsíční starobní důchod přesahující určitou částku, znevýhodněni vůči těm, jejichž starobní důchod je nižší, pokud prvně uvedení neměli nárok na zvýšení svého důchodu nebo jej měli jen v menší míře. Taková právní úprava tak zavádí rozdílné zacházení s rakouskými spolkovými úředníky podle pravděpodobně neutrálního kritéria, a sice výše jejich důchodu.
- 48 Pokud jde o otázku, zda toto rozdílné zacházení znevýhodňuje zejména osoby jednoho pohlaví oproti osobám druhého pohlaví, předkládající soud uvádí, že na základě důkazů předložených navrhovatelem v původním řízení a zjištění Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) nelze vyloučit, že ze statistického hlediska jsou splněny podmínky nepřímé diskriminace na základě pohlaví. Pokud jde konkrétně o dva z navrhovatelů v původním řízení, není zpochybňováno, že § 41 odst. 4 PG 1965 ve spojení s § 711 odst. 1 poslední větou ASVG se týká více mužů než žen, jelikož v kategorii osob pobírajících důchod přesahující maximální vyměřovací základ stanovený touto právní úpravou je zastoupeno více mužů.

- 49 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že existence takového zvláštního znevýhodnění může být konstatována, zejména pokud je prokázáno, že se vnitrostátní právní úprava negativně dotýká podstatně většího podílu osob jednoho pohlaví ve srovnání s osobami opačného pohlaví [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídicích pracovníků) (C-223/19, EU:C:2020:753, bod 49 a citovaná judikatura)].
- 50 Posouzení skutečností, které nasvědčují vzniku nepřímé diskriminace, je na vnitrostátních soudních orgánech, a to v souladu s vnitrostátním právem nebo praxí, které mohou zejména stanovit, že nepřímá diskriminace může být prokázána jakýmkoli prostředky, a to i na základě statistických údajů. V tomto ohledu přísluší vnitrostátnímu soudu, aby posoudil, v jaké míře jsou statistické údaje, které mu byly předloženy, spolehlivé a zda mohou být zohledněny, tedy zejména zda se nejedná o vyjádření čistě nahodilých či přechodných jevů, a zda mají obecně vypovídající hodnotu [rozsudek ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídicích pracovníků), C-223/19, EU:C:2020:753, body 50 a 51 a citovaná judikatura].
- 51 Pokud by ze statistických údajů, které předkládající soud může zohlednit, skutečně vyplývalo, že procentní podíl pracovníků jednoho pohlaví je předmětnou vnitrostátní právní úpravou dotčen výrazně vyšší měrou než procentní podíl pracovníků opačného pohlaví, na které se rovněž vztahuje tato právní úprava, bylo by třeba mít za to, že taková situace svědčí o existenci nepřímé diskriminace na základě pohlaví, která je v rozporu s čl. 5 písm. c) směrnice 2006/54, ledaže je uvedená právní úprava odůvodněna objektivními faktory prostými jakékoliv diskriminace na základě pohlaví [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. prosince 2007, Voß, C-300/06, EU:C:2007:757, bod 42 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídicích pracovníků), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 54].
- 52 V takovém případě by pak příslušelo tomuto soudu, aby posoudil, v jakém rozsahu může být takové rozdílné zacházení odůvodněno faktory prostými jakékoli diskriminace na základě pohlaví, jak vyplývá z čl. 2 odst. 1 písm. b) směrnice 2006/54.
- 53 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora je tomu tak především v případě, kdy zvolené prostředky slouží legitimnímu cíli sociální politiky a jsou vhodné a nezbytné k dosažení cíle sledovaného dotčenou právní úpravou, přičemž mohou být považovány za vhodné k zaručení dosažení tvrzeného cíle pouze tehdy, odpovídají-li skutečně snaze dosáhnout jej konzistentním a systematickým způsobem [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. července 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, body 53 a 54, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídicích pracovníků), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 56].
- 54 Kromě toho Soudní dvůr rozhodl, že členské státy mají při volbě opatření, kterými mohou být uskutečňovány cíle jejich sociální politiky a zaměstnanosti, značný prostor pro uvážení [rozsudek ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídicích pracovníků), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 57 a citovaná judikatura].
- 55 Z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že i když je nakonec na vnitrostátním soudu, který je jediný příslušný pro posouzení skutkových okolností a pro výklad vnitrostátního práva, aby určil, zda a v jakém rozsahu je dotčené právní ustanovení odůvodněno takovým objektivním faktorem, má Soudní dvůr, který má poskytnout vnitrostátnímu soudu v rámci řízení o předběžné otázce užitečné odpovědi, pravomoc poskytnout vodítka, které vnitrostátnímu soudu umožní rozhodnout [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídicích pracovníků), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 58].

- 56 V projednávané věci ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že cílem vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení je zachovat kupní sílu příjemců starobních důchodů tím, že prostřednictvím „sociální kompenzace“ zvýhodní nízké starobní důchody před vyššími, zabránit tomu, aby se zabránilo vzniku nadměrného rozdílu mezi těmito důchody, a zajistit jejich udržitelné financování.
- 57 Podle judikatury Soudního dvora platí, že ačkoliv důvody rozpočtové povahy nemohou ospravedlnit diskriminaci v neprospěch jednoho pohlaví, cíle spočívající v zajištění udržitelného financování starobních důchodů a ve snížení rozdílu mezi výší důchodů financovaných státem mohou být považovány za legitimní cíle sociální politiky, které jsou prosty jakékoli diskriminace na základě pohlaví [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídicích pracovníků), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 61, a ze dne 21. ledna 2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, bod 38].
- 58 Z toho vyplývá, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení sleduje legitimní cíle sociální politiky, které nijak nesouvisejí s diskriminací na základě pohlaví.
- 59 Pokud jde o otázku, zda tato právní úprava splňuje požadavky proporcionality připomenuté v bodě 53 tohoto rozsudku, a zejména pokud jde o její vhodnost, z informací, které má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že umožňuje zvýšit pouze starobní důchody střední nebo nízké hodnoty, přičemž zajišťuje zejména u důchodů, které jsou nejnižší, jejich zvýšení o více než inflaci, čímž přispívá k udržitelnému financování těchto důchodů a snižuje rozdíly mezi nimi.
- 60 Je pravda, jak uvedl předkládající soud, že valorizace starobních důchodů vázaná na míru inflace sama o sobě nemění rozdílnou úroveň mezi jednotlivými důchody a rozdíl mezi nimi by z matematického hlediska zůstal nezměněn. Zvýšení cen však ovlivní spíše životní úroveň osob pobírajících nízké starobní důchody. Kromě toho vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení tím, že se vztahuje pouze na dávky, jejichž výše přesahuje určitou hranici, má za následek přiblížení těchto dávek nižším důchodům.
- 61 Pokud jde o otázku, zda je tato právní úprava uplatňována soudržným a systematickým způsobem, je třeba uvést, jak vyplývá ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a z písemného vyjádření rakouské vlády, že se tato právní úprava použije nejen na všechny starobní důchody úředníků, ale rovněž na příjemce starobního důchodu vypláceného jak na základě systémů sociálního zabezpečení pracovníků v rámci státem kontrolovaných podniků, tak systému zákonného důchodového pojištění podle ASVG. Roční valorizace důchodů dotčená v původním řízení se tak použije na všechny příjemce státních důchodů, což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 62 S ohledem na široký prostor pro uvážení, který mají členské státy při volbě opatření k dosažení cílů jejich sociální politiky a politiky zaměstnanosti, připomenutý v bodě 54 tohoto rozsudku, nemůže být soudržnost provádění valorizačního opatření zpochybněna pouhou skutečností, že již byly zavedeny jiné specifické nástroje sociální politiky směřující k dosažení cíle podpory nízkých příjmů.
- 63 Totéž platí pro skutečnost, že ani důchody ze soukromých systémů sociálního zabezpečení, ani platy úředníků v činné službě nebyly předmětem téhož valorizačního opatření.
- 64 Pokud jde o tyto soukromé režimy, tyto nejsou, s výhradou ověření předkládajícím soudem, závislé na státu. Pokud jde dále o úředníky v činné službě, jestliže jejich jmenování podle vnitrostátního práva zakládá celoživotní pracovní poměr a jejich starobní důchod odpovídá odměně vyplácené

státem jakožto náhrada za služby poskytnuté během aktivní služby, z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a z písemného vyjádření rakouské vlády rovněž vyplývá, že důchodový systém pro úředníky byl v posledních přibližně 20 letech předmětem různých změn s cílem uvést jej do souladu se systémem ASVG. Zejména valorizace jejich důchodů již nekopíruje vývoj platů úředníků v činné službě, ale v zásadě vývoj míry inflace, jak je tomu u důchodů vyplácených na základě posledně uvedeného systému. Kromě toho s ohledem na cíle sledované vnitrostátní právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení se nezdá, že by se úředníci v důchodu a v činné službě nacházeli ve srovnatelné situaci, jelikož cíl, jímž je zejména snížit rozdíl mezi starobními důchody, aby se zabránilo postupnému vytvoření propasti mezi úrovněmi těchto důchodů, což vyžaduje rozlišování mezi řízením těchto důchodů a řízením platů.

- 65 Skutečnost, že starobní důchod úředníků není vyplácen pojišťovnou, již odváděli příspěvky, ale přímo státem, se nezdá být rozhodující ani z hlediska cíle udržitelného financování starobních důchodů a snížení rozdílu mezi těmito důchody, který rakouský zákonodárce sledoval přijetím vnitrostátní právní úpravy dotčené v původním řízení. Kromě toho valorizace důchodů nepředstavuje dávku, která představuje protihodnotu odvedených příspěvků (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. října 2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, bod 79).
- 66 Proto se zdá, že tato právní úprava je prováděna systematicky a soudržně, s výhradou ověření, která v tomto ohledu bude muset provést předkládající soud.
- 67 Nezdá se ani, že by uvedená právní úprava překračovala meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaných cílů. Je pravda, že navrhovatelé v původním řízení poukazují na podstatný pokles hodnoty částky jejich starobních důchodů v porovnání se situací, že by každý rok od svého odchodu do důchodu měli podle vnitrostátního práva nárok na valorizaci rovnající se inflaci. Je však třeba uvést, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení zohledňuje schopnost dotčených osob přispívat. Omezení zvýšení důchodů stanovená v § 711 ASVG, na který odkazuje § 41 odst. 4 PG 1965, jsou totiž odstupňována v závislosti na výši poskytovaných dávek a takové zvýšení je vyloučeno pouze ve vztahu k nejvyšším důchodům.
- 68 Za těchto podmínek není nezbytné zkoumat, zda lze toto omezení odůvodnit s ohledem na čl. 157 odst. 4 SFEU nebo článek 3 směrnice 2006/54. V každém případě je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora se tato ustanovení nemohou použít na vnitrostátní právní úpravu, která ženám poskytuje pouze příspěvek k důchodu, aniž řeší problémy, s nimiž se mohou potýkat během své profesní kariéry, a která se nejeví způsobitá kompenzovat nevýhody, kterým jsou ženy vystaveny, tím, že jim v této kariéře pomůže, a tak konkrétně zajistí plnou rovnost mezi muži a ženami v profesním životě [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. prosince 2019, Instituto Nacional de la Seguridad Social (Příspěvek k důchodu matkám), C-450/18, EU:C:2019:1075, bod 65 a citovaná judikatura].
- 69 S ohledem na všechny tyto skutečnosti je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 157 SFEU a čl. 5 písm. c) směrnice 2006/54 nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví roční degresivní valorizaci výše starobních důchodů státních úředníků v závislosti na této výši, přičemž nad určitou výši důchodu se valorizace neprovádí vůbec, v případě, že tato vnitrostátní právní úprava nepříznivě ovlivňuje výrazně vyšší podíl příjemců mužského pohlaví než příjemců ženského pohlaví, za předpokladu, že tato úprava sleduje soudržným a systematickým způsobem cíle zajištění udržitelného financování starobních důchodů a snížení rozdílu mezi úrovní důchodů financovaných státem, aniž překračuje rámec toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů.

K nákladům řízení

- 70 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Protokol (č. 33) k článku 157 SFEU, připojený ke Smlouvě o FEU, a článek 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání musí být vykládány v tom smyslu, že časové omezení účinků zásady rovného zacházení pro muže a ženy stanovené v těchto ustanoveních se neuplatní na vnitrostátní právní úpravu stanovící roční valorizaci starobních důchodů vyplácených v rámci systému sociálního zabezpečení pracovníků, která je použitelná po datu uvedeném v těchto ustanoveních.**
- 2) **Článek 157 SFEU a čl. 5 písm. c) směrnice 2006/54 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví roční degresivní valorizaci výše starobních důchodů státních úředníků v závislosti na této výši, přičemž nad určitou výši důchodu se valorizace neprovádí vůbec, v případě, že tato vnitrostátní právní úprava nepříznivě ovlivňuje výrazně vyšší podíl příjemců mužského pohlaví než příjemců ženského pohlaví, za předpokladu, že tato úprava sleduje soudržným a systematickým způsobem cíle zajištění udržitelného financování starobních důchodů a snížení rozdílů mezi úrovní důchodů financovaných státem, aniž překračuje rámeček toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů.**

Podpisy.